

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2012/1 (28.)

BESZÁMOLÓ

a Múltunk Öröksége Alapítvány 2011. évi tevékenységéről

Alapítványunk 2011-ben alapszabályának megfelelően, törvényes keretek között folytatta tevékenységét, habár működését rendkívüli körülmények nehezítették.

Személyi feltételek

A Jelenics József elhunytával csonkává vált kuratórium kiegészítése érdekében az alapítók – a kuratóriummal egyetértésben – kuratóriumi tagnak kérték fel *dr. Pap Istvánt*, aki a felkérést elfogadta. A változást – az alapító okirat ilyen értelmű módosításával együtt – a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 8-án kelt, 16.Pk.60144/1996/12. számú végzésével a nyilvántartáson átvezetni rendelte. A végzés 2012. október 8-án jogerőre emelkedett, így kuratóriumunk létszáma ismét teljessé vált.

Kuratóriumi ülések

2011-ben a kuratórium öt alkalommal (február 5-én, április 9-én, június 4-én, október 8-án és december 7-én) ülésezett. A kuratóriumi ülések minden esetben határozatképesek voltak, azokon a felügyelőbizottság is képviseltette magát, és – egy eset kivételével – *dr. Szabó Imre* alapító is részt vett. A kuratóriumi ülések helyszíne a Pedagógusok Szakszervezete XIV. kerületi helyisége volt (Budapest XIV. Thököly út 94.).

Kapcsolatok

Továbbra is igen jó szakmai kapcsolatunk van a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalmopedagógiai Szakosztályával (MPT MOPED), valamint a zánkai Gyerme- és Ifjúságszervezet-történeti Múzeummal és Könyvtárral. Az ezen együttműködés keretében kiadott módszertani levelet alapítványunk támogatóihoz is eljuttat-

tuk, ugyanakkor széleskörű és hatékony terjesztése még további erőfeszítéseket igényel.

A 2010. szeptember 12-ei kuratóriumi ülésen elfogadott szándéknyilatkozatnak megfelelően végső formába öntöttük és október 8-án aláírtuk a Magyar Úttörők Szövetségével kötött együttműködési megállapodást. Változatlanul érvényben van együttműködési megállapodásunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesületével.

Díjak, kitüntetések

A partner iskolák 2011-ben is örömmel vették megkeresésünket, de a rezi Család Általános Iskola nem talált Marton Jenő díjra alkalmas tanulót. A kuratórium elfogadta keszthelyi, sármelléki és zalavári partner iskola felterjesztését. A díjakat június 11-én Sármelléken *Illés Júliának Magócsi Károlyné*, a kuratórium tagja, június 18-án Keszthelyen *Lázár Gyopárkának Révész György*, a kuratórium elnöke, Zalaváron *Csepregi Dórának Kalotay Gábor*, a felügyelőbizottság elnöke adta át.

A Marton Jenő Emlékplakettet idén *Záhonyi Edének* ítélte oda a kuratórium. Az emléklakettet április 7-én Záhonyi Ede otthonában adta át *Magócsi Károlyné*, *dr. Szabó Imre* és *Révész György*. Az április 16-ai baráti találkozón jelentettük be a kitüntetés odaítélését és átadását, *dr. Szabó Imre* ugyanakkor méltatta *Záhonyi Ede* tevékenységét. A méltatás megjelent alapítványi tájékoztatónkban is. *Záhonyi Ede* az alapítvány céljainak támogatása érdekében lemondott a díjjal járó pénzjutalomról.

Alapítványunk a Magyar Úttörők Szövetségével közösen Ezüstfokos vándordíjjal ismeri el a természetjá-

rásban, táboroztatásban élenjáró túravezetők munkásságát. Mivel a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Ügyvivő Testülete (MÚSZ OÜT) nem élt javaslatvételi jogával, a díj odaítélésére 2011-ben nem került sor. A MÚSZ OÜT-tel egyetértésben, immár a MÚSZ-szal kötött együttműködési megállapodásban rögzítve a továbbiakban javaslattevőként bevonjuk a Természetjáró Fiatalok Szövetségét (TFSZ). A TFSZ – *Várhelyi Miklós* közvetítésével – a javaslatételre vonatkozó felkérést elfogadta, a díj következő odaítélésére 2012-ben kerül sor.

Rendezvények, események

A pedagógus Szakszervezet Thököly úti helyiségében került sor április 16-án az alapítvány fennállásának 15. évfordulója alkalmából rendezett igen jó hangulatú baráti találkozóra, amelyen 23 fő vett részt (támogatók, kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagok). Köszönet illeti *dr. Szabó Imre* alapítót a másfél évtized történéseinek színes és tartalmas felelevenítéséért, *Magócsi Zoltánt* az alapítvány történetét bemutató prezentáció összeállításáért, *Magócsi Károlyné* kuratóriumi tagot a prezentáció szóbeli kiegészítéséért

Kiadványok, Tájékoztató

2011-ben két alkalommal jelent meg alapítványunk Tájékoztatója, amelyet postai úton juttattunk el támogatóinkhoz.

Kuratóriumi döntés alapján 40.000Ft támogatást nyújtottunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesülete kiadásában megjelent, *Viczai Péter* által szerkesztett Ifjú szerzők válogatott írásai c. kötetéhez, amely az alapítványunk támogatásával 2009-ben lezajlott középiskolai orosz nyelvi verseny előzetes feladataiként beküldött esszék javát tartalmazza. Ugyancsak kuratóriumi

döntés alapján 10-10.000Ft-tal járultunk hozzá a Magyar Pedagógiai Társaság által kiadott Mozgalompedagógiai füzetek sorozat két újabb kötetéhez. *Trencsényi László* A magyar úttörőmozgalom választásai 1957-1987 c. írása nyomdaköltségének másik részét az Új Helikon Bt. fedezte, a sorozat negyedik köteteként kiadott, *dr. Tóth József* írásaiból készült Lobogó láng c. válogatás kiadásához pedig a szerző járult hozzá 10.000Ft-tal. Ez utóbbi kiadvány nyomdai munkálatai és a pénzügyi teljesítés is 2012 januárjára húzódtak át.

Gyűjtemény

Megkezdődött gyermekmozgalmi (ezen belül elsősorban úttörőmozgalmi) gyűjteményünk kialakítása. A gyűjtemény – amely könyveket, periodikákat, tárgyi emlékeket, iratokat és dokumentumokat, kéziratokat, nyomtatványokat és audiovizuális emlékeket tartalmaz – szépen gyarapodik, jelenleg már több száz tételből áll, amelyeknek többségét a Thököly út 94-ben tároljuk, bár várható, hogy hamarosan szűknek bizonyul a Pedagógus Szakszervezet zuglói szervezete által rendelkezésünkre bocsátott szekrény. A gyűjtemény fő forrásai adományok és hagyatékok. A könyvgyűjtemény alapját az alapítványunk által korábban vásárolt könyvek alkotják, amelyeket az elmúlt év nyarán *Székely Mária* garázsából átszállítottunk a Thököly útra. Egyidejűleg a könyveket három fő

csoportba soroltuk: az elavultakat, illetve jelentősen sérülteket leselejteztük, a mozgalomtörténeti szempontból fontosakat gyűjteményünkbe soroltuk be, a gyermekirodalmat pedig – miután az a szándékunk, hogy egy kárpátaljai iskolának juttassuk el, technikai okok miatt kudarcot vallott – a velünk partneri kapcsolatban lévő iskolák valamelyikének könyvtára számára tervezzük felajánlani.

Gazdálkodás

Miközben 1%-os bevételünk némileg növekedett, kis mértékben ugyan, de 2011-ben tovább csökkent az alapítványunknak nyújtott támogatások összege, így e két bevételi forrásunk összességében a 2010. évihez képest némi emelkedést mutat, de még mindig elmarad az előző évek bevételétől. Az elmúlt évben összesen 137.300Ft támogatást kaptunk (2010-ben ez az összeg 145.000Ft, egy évvel korábban 218.500Ft volt), továbbá az APEH az 1%-os rendelkezések alapján 136.163Ft-ot utalt át számlánkra (2010-ben 92.771Ft-ot, az egy évvel korábbi rendelkező nyilatkozatok alapján pedig 88.926Ft-ot).

2011-ben pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Civil Alapprogram működési pályázatára. Bár a pályázatot befogadták, nem értük el a minimális értékelési pontszámot, így nem nyertünk.

Mivel a KH Fix Plusz 20 befektetési jegy futamideje decemberben

lejárt, kuratóriumunk döntésének megfelelően az így felszabaduló pénzeszközöinket is K&H tőkevédett forint pénzügyi befektetési jegyben helyeztük el.

Alapítványunk könyvelését az elmúlt évben is a Székely Bt. vezette. A könyvelés az előírásoknak megfelelő volt, adóbevallásunk és a statisztikai adatszolgáltatás időben elkészült, a szükséges információkat mindig pontosan megkaptuk, ezért köszönet illeti *Székely Mária* könyvelőt.

Egyebek

Tovább folytattuk az alapítványunk törvényes működéséhez szükséges szabályzatok kidolgozását. Kuratóriumunk február 5-ei ülésén fogadta el a pénzügyi, október 8-ai ülésén az iratkezelési szabályzatot. Ez utóbbi döntésnek megfelelően kialakítottuk az alapítvány digitális iratkezelési rendszerét, amely jelenleg 2011. január 1-jétől kezdődően tartalmazza az iktatott papíralapú és digitális iratok nyilvántartását. Mivel a korábbi évek iratainak jelentős része elkallódott, megsemmisült vagy ismeretlen helyen van, a kuratórium ugyancsak október 8-ai ülésén úgy döntött, hogy a meglévő iratokat archiváljuk, a digitális nyilvántartás kezdő időpontja pedig 2010. június 1. legyen. A 2010-es iratoknak a digitális iktatókönyvbe való felvétele folyamatban van.

Tisztelt Támogatóink!

Köszönjük a korábbi években nyújtott támogatásukat, amellyel hozzájárultak vállalt feladataink megvalósításához, különösen az alapítványi díjakhoz és pályázatokhoz, a Tájékoztató és más kiadványok megjelentetéséhez. Idén is kérjük támogatói segítségüket, és azt is, hogy ajánlják alapítványunkat ismerőseik, barátaiuk figyelmébe. Kérjük, hogy a mellékelt csekken fizessék be támogatásukat, vagy utalják át az alapítvány bankszámlájára. Bankszámlaszámunk:

K&H Bank, 10404027-00005766-00000002

Kérjük továbbá, hogy aki teheti, személyi jövedelemadója egy százalékával is támogassa tevékenységünket.

Adószámunk:

18080320-1-42

Minden támogatást köszönettel fogadunk.

A Múltunk Öröksége Alapítvány
Kuratóriuma

Pályázati felhívás!

A Múltunk Öröksége Alapítvány pályázatot hirdet *Marton Jenő emlékére* egykori és mai úttörővezetőknek az alábbi témákból:

- Hogyan emlékszem Marton Jenő (1922-2005) tanárra, úttörővezetőre?
- Az úttörőcsapat első megalakulása abban az iskolában, ahol egykor tanítottam
- Úttörő emlékek az iskolatörténeti /helytörténeti gyűjteményben*
- Egy emlékezetes úttörő program
- Vándortábori emlékeim
- Úttörővasutas voltam / Úttörőpostás voltam / Vízi úttörő voltam
- Úttörők földön, vízen, levegőben

* A pályázat tárgya lehet a gyűjteményrész katalógusa, egyes darabjainak részletes leírása, fényképek és/vagy digitalizált dokumentumok, illetve az ezeket kiegészítő információk

- A pályázatok terjedelme maximum 5 gépelt oldal (mellékleteken kívül).
- Beküldendő 2012. augusztus 31-éig dr. Tóth Józsefnek (1125 Budapest Trencsényi u. 48.), vagy digitális formában a kapcsolat@multunkoroksege.hu e-mail címre.
- A pályázat eredményét következő számunkban tesszük közzé.
- A pályázatok díjazására 100 ezer forintot fordítunk.
- A pályázatokat megőrizzük, nem adjuk vissza!

A Múltunk Öröksége Alapítvány Kuratóriuma

Kedvcsinálóként az alábbiakban közreadjuk a 2010. évi pályázatunkra beérkezett egyik pályázatot.

Gunity Józsefné: Boldog nyarak

1989-et írtunk. Elődeinknek köszönhetően már több táborhelyet is ismertünk az országban. Megjártuk Káptalanfüredet, Parádát, Balatonfenyvest. Zánka és Csillebérc akkoriban számunkra elérhetetlenek voltak. Külföldi táborokba is csak a tűzhöz közelállók jutottak el, ha egyáltalán volt erre lehetőség. A vándortáborok fogalmával is valahogy ebben az időben ismerkedtünk.

Madaras az akkori Jugoszláviával határos település, tőlünk már csak egy ugrás volt az adriai tengerpart. Mi magunk is nyaraltunk a tengernél, így a szülők unszolására ráálltunk, hogy a nagyobbak, a bátrabbak számára szervezzünk egy tengerparti táborozást. Az alapokat is magunk teremtettük elő, vasat gyűjtöttünk. Nagy lelkesedéssel jártuk a házakat, gyűlt a vas, már alig vártuk, hogy nyár legyen, hogy nekivágjunk a nagy útnak. A gyerekek közül még senki sem volt a tengernél, sőt, még az ő szüleik sem. Így hát nem csoda, mindannyian vártuk az indulás napját.

Nem mindenki tudja az akkori magyarországi helyzeteket, így meg kell ismerkedni az akkori állapotokkal

is. Bár Jugoszlávia szocialista ország volt, oda kiutazni mégis más volt, más szabályok voltak érvényben, így oda csak az úgynevezett turista útlevéllel lehetett kiutazni. Ez azt jelentette, hogy nyugati útnak minősült a kiutazás, tehát megvolt, hogy egy személy mennyi devizára jogosult, ráadásul a gyermekek kevesebb külföldi pénzt igényelhettek. No de azért vannak a kiskapuk, hogy azt is használjuk! Igen ám, de

közben változások történtek. Megszűnt a gyermekek devizalapja. Ez azt jelentette, hogy csak a kiutazó felnőtt, a szülő igényelhet devizát a gyermek után. Sakk matt. Fuccs a tengerparti nyaralásnak! Lelombozódtunk. De aztán jött a másik megoldás. Igaz, messzebb van, de a bulgáriai utazás nem okozott problémát. Tenger ez is, meg az is. Nem dolgoztunk akkor még sem hiába!

Az alapok előteremtése – vasgyűjtés

Megváltozott úti céllal, újabb tervekkel készültünk a nagy utazásra. Néhanyan persze meghátráltak, vagy a gyermeket riasztotta el a nagy távolság, vagy a szülő nem merte elengedni a csemetéjét a bubusnak számító Bulgáriába. Így hát, ha megtörve nem is, de kissé megfogyva szálltunk fel a vonatra. Tanácsokkal tele és degeszre tömött hátizsákokkal vágtunk neki az ismeretlenbe. Ismerősök mondták, akik előző évben nyaraltak a tengerparton, hogy mindent vigyünk, mert ott csak sört, konyakot, olajos halat és tésztát lehet kapni. Furcsa volt, de a nagy kerteszbírodalomba úgy indultunk el, hogy paradicsomot, paprikát és uborkát is vittünk.

Rossz ómen volt, hogy ahogy felszálltunk a vonatra, azonnal ellenőrt kaptunk, akinek nem tetszett a jegyünk és büntetést szabott ki ránk. Mivel mi nem értettünk vele egyet, nem akartunk helyszíni bírságot fizetni, szabálysértési eljárást kezdeményezett ellenünk. (A kiszabott büntetés hamarabb hazaért, mint mi, a szülők csak lestek, mi van. Amikor hazajöttünk, akkor tisztázódott, hogy nekünk volt igazunk, megúsztuk a dolgot.)

Hosszú volt az út, két nap, egy éjszaka utaztunk. Románián vezetett az utunk, amikor beértünk az országba, jött a kalauz, hogy zárjunk be mindent, mert az erre specializálódott emberkék felugrálnak a vonatra és a kezük ügyébe akadt dolgokat magukkal viszik. Volt nagy riadalom, annál is inkább, mert a fülkéken rossz volt a zár. Éjszakai őrseget kellett szerveznünk, az ajtókat pedig cipőfűzőkkel „zártuk” be.

Neszebárban aztán szerencsésen lemalháztunk a vonatról. Buszra ültünk és elindultunk táborhelyünk felé, Szuncsev Brjágra, egy tengerparti kempingbe. A recepción természetesen nem ment minden simán, sokallták a gyerekek számát. Persze csak addig, amíg nem fedezték fel az útlevele lapjai között lapuló levát (tapasztalt utazók tanácsolták).

Felvertük a sátrainkat, szépen berendezkedtünk. Luxus körülményeket teremtettünk. Az asztal egy felfordított tűzoltóláda volt. A sátrakat az itt-ott összeszedett hungarocell darabokkal béleltük ki. Karnyújtásnyira volt a tenger, remek helyünk volt.

Már az első este hatalmasat neveltünk. Mire mindennel készen lettünk,

Jön a hullám, s mégis élek!

elérkezett a vacsora ideje. Természetesen már túl voltunk egy alapos fürdésen. Lemostuk magunkról a sós izzadságot, így most már tisztán, a megszáradt tengervíz után ránk tapadt tengeri sóval a testünkön ültünk neki az első vacsoránknak. A hazai finomságok mellé odakerült a paprika, a paradicsom, az uborka. Falatozás közben hol az egyik gyerkőc, hol a másik kezdett el csipogni, hogy édes, illatos a zöldség. Illatos ám a ...! Korholtuk le a srácokat, majd amikor ők végeztek a kajálással, mi is leültünk enni. Olyan érdekes édes, illatos volt minden. A titokra hamarosan fény derült. Még a vonaton, a reggeli tisztálkodás után a zöldségek közé tettem a dezodort. Ami persze a szállítás folyamán szépen kiürült, ezzel megédesítette zöldségeinket.

Remek éjszakánk volt. Ha egyáltalán éjszakának lehet nevezni azt, ha az ember reggelig ül a sátrak előtt és tréfálkozik. Azért jó oldala is volt ennek, nem kellett beágyazni, felöltözni. Elindeztünk első felfedező utunkra. Örömmel tapasztaltuk, hogy most minden kapható volt a boltokban (nem úgy, ahogy mondták). Minden étkezéshez vettünk nevenincs üdítőt, naponta többször is fagyiztunk, rengeteg gyümölcsöt vásároltunk. Nálunk még éppen csak elpalántázták a dinnyét, Bulgáriában meg felváltva egyszer sárgadinnyét, másszor görög-dinnyét ettünk. Számunkra új volt a szalma krumpli. Nem győztünk uzsonnára azt venni. Meg tengeri sült halat. Jókat röhögünk a kecsap szó hallatán, aztán

meg nem is tudtuk volna elképzelni a krumplit nélküle. Megdöbbenő volt az olcsóság. Semmiben sem éreztünk hiányt.

Mi az Adriai tengerhez szoktunk. Gyönyörű kék, tiszta és romantikus volt. A Fekete tenger pedig ennek az ellenkezője volt. Homoktól zavaros, tele algával, a partja koszos. Bezzeg a gyerekeknek hatalmas élményt nyújtott a hullámozó, sós tenger! Még kajára is alig lehetett őket kicsalogatni. De ez a tábor erről szólt. Fürdés, napozás, fürdés... Este pedig városnézés. Kifulladásig. Fegyelmezetten viselkedtek a gyerekek. Sokkal toleránsabbak voltak, mint otthon. Egy hangos szó nem rontotta el a hangulatunkat. És ami fontos, katonás rendet tartottak. Betartották a tábori szolgálatot, mindenki tudta a dolgát. Remek volt velük táborozni!

Először mindenki megijedt, hogy ha kevesebben vagyunk, mint egy hagyományos táborban, rossz lesz a hangulat. De az ellenkezője történt. Igazi családi hangulatban múltak a tengerparti napok. Csúszdáztunk, kihajóztunk egy szigetre, jókat vásároltunk. Gyűlték az otthonra szánt kincsek, de a táborozó gyerekek sem maradtak ajándékok nélkül. A kinti viszonyoknak köszönhetően mindennel el tudtuk őket halmozni. Pólókat, sortokat, napszemüvegeket, egyéb bőrből készült ketyeréket kaptak. Talán a tengerparti hangulatnak, vagy a családi légkörnek volt köszönhető, de senkit sem gyötört a honvágy, senkit sem kellett vigasztalni.

Az itteni tábori élet sokban eltért a hazaitól. Persze ennek a tábornak a jellege is más volt. Itt nem voltak tábori próbák, vetélkedők. Mivel önellátók voltunk, sok volt a teendőnk. Ki vízért ment, ki a boltba ment vásárolni, ki a „konyhán” segédkezett. És ami fontos volt, gyakorolták az orosz nyelvet. A bolgár és az orosz sokban hasonlít, nem okozott gondot a kommunikáció. Azaz mégis? Egy alkalommal lecsót szerettünk volna főzni vacsorára. Egy önként jelentkező vállalta, hogy elsiet a kissé távoli zöldségeshez és beszerzi a nyersanyagot. Mi addig minden előkészítettünk. Egy idő után üres kosarakkal futott be az anyagbeszerzőnk. Hát a paprika és a paradicsom hol maradt? A leányzó sírásra görbülő ajkakkal ecsetelte, hogy talán azért, mert ő magyar, kibabrált vele az árus, és letagadta, hogy van paprika, meg paradicsom. Mert furcsa mód a zöldséges előtti tér tele volt mindenféle jóval - ott az volt a szokás, hogy ládák helyett gúlákba rakták a zöldségeket-, mégis vízszintesen jobbra, balra ringatta a fejét arra a kérdésre, hogy *Tomato jeszty?* - A kis mafla elfelejtette az intelmeket, miszerint Bulgáriában éppen ez az igen, a bólogatás pedig a tagadást jelenti.

Élmény volt a hatalmas csúszdán lesiklani, fillérekkért szórakoztunk egész délelőttökön át. Volt egy száraz csúszda is, szőnyegre kellett rácsücsülni, majd egy hatalmas lendület után iszonyatos sebességgel csúsztunk lefelé. Szokatlan volt a mi falusi gyerekeinknek minden. Volt, aki a csúszda szélébe kapaszkodva próbálta lassítani a repülő szőnyeget. Persze sikertelenül, viszont a csupasz tenyéren jókora égésnyomokat hagyott a csúszda pereme. Egy gyerekünk olyan lendületet vett, hogy menten lecsúszott a szőnyegről, így gatyafékkal folytatta az utat lefelé. Kopott a gatyá, szakadt a szandál. A poén azonban nem ez volt. Az esésen mindenki jókat nevetett, még maga a szenvedő alany is. Az esés következménye, a szakadt papucs tovább csiklandozta a nevető ingereinket. Ugyanis az ötödikes srácnak 44-es lába volt! De lehet, hogy 46-os. A lényeg, hogy a környéken sehol sem találtunk a lábára sem szandált, sem papucsot. És azt az egyetlen lábbelit hozta magával. Drótoztuk, foldoztuk a sérült szandit, mert hát mit tehettünk, ha a tagbaszakadt táborozónk ekkora lábon élt. Ebben az

időben még elképzelhetetlen volt a videokamera, egy super 8mm-essel viszont ezt az eseményt sikerült megörökítenünk az utókor számára.

Mint említettem, ez a tábor sokban eltért a megszokott, hagyományos táboroktól. Gyalogtúrában azért is volt részünk rendesen, mivel maga a kemping is több kilométer hosszan terült el a tengerparton. Ismerkedésre meg ez a hely is alkalmas volt. Történt egyszer, hogy a lányaink boldogon újságolták el, hogy sikerült srácokkal megismerkedniük. Randiztak is rendesen, flörtöltek a nagyfiúkkal. Néha be kellett segíteni a tolmácsolásba, mert az orosz olvasókönyvekből nem tanulták meg a szerelmes szavakat. Napokkal később nem nagyon akarták megérteni a frus-kák, hogy miért nem akarjuk őket elengedni éjszakai sétára a kamaszokkal. Mi bajuk származhatna abból, ha egy kicsit kimaradnának? Nagy nehezen aztán sikerült megértetnünk a szerelmes csitrikkel, hogy jobb, ha velünk maradnak és nem az álmodozó srácokkal.

Ennyi év után már minden tábori mozzanatra nem emlékszem. A sztori számba menőket viszont nem lehet elfelejteni. Ilyen volt az utolsó nap is, amikor sajnos lejárt az időnk és haza kellett mennünk. Buszra szálltunk, hogy elmenjünk a vasútállomásra. Jött a kalauz, a buszon kellett jegyet vennünk. Az amúgy is tömött járgányra sokadmagunkkal szálltunk fel, tele csomagokkal. Tolakodott, furakodott a kalauznő, árulta a jegyeket. És nekünk duplán számolta fel a tarifát, mondván, a csomagok után is kell vennünk jegyet. Hogy ez így volt-e, vagy csak szeretett volna kiharcolni magának egy

kis aprópénzt, nem tudjuk. A lényeg, hogy mi nem voltunk hajlandók semmi pénzért kétszer annyit költeni, mint amennyit erre szántunk. Egyébként is, honnan is lett volna rávalónk az utolsó nap? A lényeg a lényeg, a kalauznő az engedetlenségünket úgy szerette volna lerendezni, hogy a csomagjainkat minden egyes megállónál le akarta dobálni. Persze az utasok mellettünk álltak, így az akciója nem sikerült. Közben pedig megérkeztünk az állomásra. Vonatra szálltunk és búcsút intettünk Bulgáriának.

Budapesten volt még egy remek napunk, a ritka járatok miatt még egy éjszakát Csillebércen kellett töltenünk, hogy másnap végre Madarason pontot tehezzünk táborozásunk végére.

Ennek a sztorinak az a szomorú vége, hogy volt olyan táborozónk (pl. Laci), akinek az volt az első és egyben az utolsó tábora is (rendszerelváltás, munkanélküliség, drágaság). Azóta is ezt a táborozást említi föl minden egyes alkalomkor, amikor találkozunk.

A sors ironiája az, hogy a rendszerelváltáskor megváltozott az emberek fel fogása. A gyávábbak döntéseikben této váztak, nem tudták, mi tévők legyenek. Településünkön nagy erőbedobással fáradoztak azon, hogy megszüntessék az úttörőmozgalmat. Jelentkezett a cserkész (mára már bebizonyosodott, nem nagy sikert értek el), nem tudták eldönteni az újdonsült anyukák és apukák, hogy cserkész, vagy robinzon legyen a gyermekeikből. Lacinak ma már három gyermeke van. Elsős, negyedikes, hatodikos. Csak az apuka élménybeszámolójából tudják, milyen a tábor. Egyikük sem tapasztalta meg a tábori életet!

Városnézés

Veszteségeink

Balogh László (1927-2012)

Nagy részvételt vettünk végső búcsút tőle Kiskunlacházán, ahol díszpolgárát az Önkormányzat saját halottjaként temette el. Ravatalánál *Takaró András* református esperes, *dr. Répás József* polgármester és *Huszár István* ny. tanár mondott gyászbeszédet. Mindhárman kiemelték közösségteremtő és -építő tevékenységét, a nagyközség és az iskolák érdekében kifejtett munkásságát, kiemelkedő érdemeit, humanitását, empátiáját. Őt mindenki tisztelte és szerette, mert ő is tisztelt és szeretett mindenkit. Sírjára megszámlálhatatlan koszorú, sírcsokor, virág került a lacházi, peregi, dömsödi, ráckevei járásbeli tisztelőitől, köztük Alapítványunktól is. Megható volt a dömsödi gyászolók egy csoportjának a részvéte, akik „első tanító bácsijuktól” búcsúztak koszorújukkal.

Balogh László, a tanító bácsi, a későbbi tanár úr, igazgató úr, Laci bácsi, és egyre kevesebbeknek Laci 1946-tól szülőfalujában, Dömsödön kezdett tanítani. Volt járási ifjúsági vezető, népművelési felügyelő, önkéntes tűzoltó parancsnok, tanár, majd 1966-tól az akkor épült és országosan ismertté vált új iskola igazgatója Kiskunlacházán. A Munkácsy Mihály Általános Iskola korszerű szaktantermekkel, szertárakkal, uszodával, KRESZ-parkkal, tornacsarnokkal, híres vízi úttörő-flottillával rendelkezett. Tantestületébe sok tanítványa került, akik a pedagógushivatást tőle tanulták. Közülük többen középiskolai tanárok, szakfelügyelők lettek.

Laci barátom a híres Budai Tanítóképzőben szerzett tanítói oklevelet 1946-ban. Ismerték és szerették őt ott

is, hiszen haláláig elismert tagja volt a Képző baráti körének. Jómagam is egykori közös tanárunk tanácsára kerestem meg őt 1955-ben, amikor a közeli Majosházán kezdtem tanítani. Laci magas, vállas, nyílt tekintetű, optimista, jó kedélyű ember volt. Nagyon kedvesen fogadott, és mindvégig jó barátságban maradtunk fél évszázadon át. Mindig csodáltam sokoldalúságát, céltudatosságát, pedagógiai, mozgalmi, társadalmi téren elért eredményeit. Az általa vezetett úttörőcsapat, a tűzoltó raj, majd a vízi úttörő flottilla serkentette az én mozgalmi tevékenységemet is, hasonlóan a haraszti, a miklósi, a varsányi, a majosi és ráckevei úttörővezetőkéhez.

Jól emlékszem a járási kulturális szemlékre is, amiket népművelési felügyelőként szervezett, irányított. Óriási sikert aratott az általa rendezett színdarabokban, amelyek közül sokban főszerepet is játszott. Ott voltam rendszeresen a járási, több megyei tűzoltó versenyen is, ahol az úttörő és felnőtt kategóriákban is élen jártak csapatai. Hivatásos tűzoltótiszt vizsgája is volt, és ezért – országosan egyedüli – önkéntes tűzoltó őrnagyi rendfokozata. Együtt tevékenykedtünk a járási úttörőelnökségben, TIT csoportban, a Ráckevei (Soroksári)-Duna Intéző Bizottságban. Örömmel vettem részt a lacházi úttörők, a csehszlovák pionírok és a lengyel harcerek találkozóján, a közös vízi túráikon a Dunán és a Balatonon. Együtt örültem vele, amikor megjelentek szakpróba füzetei: az úttörő tűzoltóknak, majd a vízi úttörőknek, amelyekkel országos hírnévre tett szert. Közösben terveztük meg a III. Országos Víziúttörő Találkozó emblémáját 1971-ben, ami az egész országban hirdette a rendezvényt a Budafoki Gyufagyár jóvoltából, több ezer gyufa címkén.

Ezen kívül még négy alkalommal rendeztek Lacházán országos találkozót. Tervünk volt egy Országos vízi bázis kiépítése is, mert komoly ígéretet kaptunk, hogy Csillebércről elhozhatunk egy pavilont is hozzá. Sajnos ez a terv nem valósult meg...

Laci barátom nagy érdemeket szerzett az úttörőmozgalomban, neve és települése bekerült a mozgalom történetének emlékkönyvébe. Aki Balogh László nevét hallja, annak

Kiskunlacháza is eszébe jut, és fordítva is így van.

A Múltunk Öröksége Alapítvány nevében is ígérem, hogy méltóképpen fogunk rá emlékezni, emlékéit, munkásságát hűen megőrizzük!

Szabó Imre

Székely Tibor (1927-2012)

A háború utáni "fényes szelek" vitték az ifjú Székely Tibort az ifjúsági mozgalomba. Mindig emlegette: „Ifiként” kezdte. Az 50-es években az úttörőközpont munkatársa volt, ezt követően a Szovjetunióban szerzett magas szintű pedagógiai képzettséget. E gyakorlati és elméleti tudását kamatoztatta a Kádár-i konszolidáció éveiben az erzsébetvárosi proletárgyerekek iskolájában, a Hernád utcában. Tréfásan emlegette sokáig: "úttörősitette" az iskolát. Olyan – a szakirodalomból is megismerhető – iskolaközösség megteremtésén fáradozott, mely teljes és színes életet biztosít ezeknek a gyerekeknek. Megszervezte a gyerekközösség hasznos termelő munkáját, kiszélesítette a maga idején szokatlan módon az iskolát támogató partnerek körét: a névadó 1919-es politikus, Bokányi Dezsőnek Moszkvában élő leányától az Egyiptomot megjáró Albert Flóriánig terjedt a vendégek köre. Jól strukturált, jogokkal bíró diákönkormányzatot hozott létre és támogatott. Több cikluson át tagja volt a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsának. Igen aktívan vett részt a Tanács vitáin. Később iskoláját a Főváros kísérleti iskolává minősítette, tantervi újítások is sorra kerültek. Az iskolaigazgató körül szűkölt a támogatás, a társadalmi beágyazódás igénye más, alkalmazkodóbb vezetőt igényelt. Székely Tibor az Országos Pedagógiai Intézet Nevelési Osztályára került, feladata a Bokányi Iskola tapasztalatainak megörökítése volt. Küzdött e feladattal, de munkája már nyilvánosságra nem került. A szakmai közélettől elszakadva magányosan élte utolsó éveit.

Trencsényi László

Munding Antal (1938-2011)

1938. november 15-én született Hajóson. A korai gyermekkor emlékeiben mély nyomokat hagyott a II. világháború, a svábokkal szembeni bizalmatlanság, a kitelepítés réme.

1953-ban középiskolába Bajára a Tanítóképzőbe iratkozott. Érettségi után, 1957 őszétől Borotán gyakorlóéves tanítójelölt, 1958-ban tanítói oklevelet szerez, majd két évig katona. Utána tanítványaihoz Borotára tér vissza. Házasságot köt a tanítónő Gulyás Arankával, akivel azóta példás házastársi szövetségben élt. 1961-ben már közösen költöztek Szentkatára a tanyai iskolába, ahol 5 évig „lámpásként” igazi tanyai tanítók voltak, mert nemcsak tanítottak, hanem az iskolát művelődési intézménnyé is szervezték. Munkaidejük reggeltől estig tartott. Itt született egyetlen gyermekük, László is.

1966-ban kerültek be a falu központi iskolájába, ahol Munding tanító bácsi a felső tagozatban humán tárgyakat, éneket és biológiát tanított. 1974-ben történelem szakon tanári diplomát szerzett Szegeden, a főiskolán. Úttörő csapatvezető is lett, és a gyermekmozgalom keretében a sokak számára felejtethetetlen nyári táborokat, a szaktárgyi- és sportversenyeket, a kulturális rendezvényeket, a gyerekek szabad idejének hasznos eltöltését szervezte. És szívügye volt a tanulni nehezebben tudók felzárkóztatása, a gyengébbek segítése. Ehhez jó formát talált az úttörő tűzoltó csapat megszervezésében, ahol a mentálisan kitudni nem képes gyerekek fizikai ügyességükkel lehettek kiválóak. Büszke volt arra, hogy kis tűzoltói a megyében többször a legjobbaknak bizonyultak, országos versenyeken rangos helyezéseket értek el, Zánkára is meghívták őket. A parancsnok tanár úr pedig sorozatban megkapta a BM Tűzbiztonsági Érdemérem bronz, ezüst és arany fokozatát. 1990-ig csapatvezető volt. Más irányú eredményes munkáit Érdemes Pedagógus, Kiváló Úttörővezető, Művelődési Miniszteri Dicséret, Borotáért Érdemérem és aranygyűrű kitüntetésekkel ismerték el.

1998-ban elérte a nyugdíjkorhatárt, de még 3 évig továbbra is számított az iskola és a község munkájára.

Dr. Pap István

Feith Bence (1947-2012)

Meghalt Feith Bence, aki korábban tanár, pesterzsébeti úttörőház-igazgató, később fővárosi, majd országos úttörőtitkár, a csepeli (Simon Bolívar, ma éppen javaslatára Nagy Imre) ÁMK alapító igazgatója, az ÁMK Egyesület második elnöke, egy ciklusban csepeli alpolgármester, a Vasvári-diploma birtokosa, a VI. és VII. Nevelésügyi Kongresszus szervezésében részt vállaló közéleti személyiség, a fővárosi Nagy Imre Ház vezetője volt. Váratlanul, hirtelen érte a halál 65 éves korában.

Trencsényi László

Sarlós Mariann (1924-2012)

Olvasom a Népszabadságban: 88 éves korában elhunyt Sarlós Mariann.

Ki volt Ő? Tódulnak az emlékek. 1949-től ismertem. Budapesten a Szentkirályi utca 12. szám alatti ifjúság gondozó iskola egyik „tanára”; Imre Samu vezetésével. Mariann örökmozgó ember volt, mindenkire volt egy kedves szava; vele együtt

énekeltek a mozgalmi dalokat....

1950 után az úttörőszajtót segítette. 1957-től a Táborújság szerkesztőségének – Kun Anna / Surányi Lászlóné / Radványi Zoli, Vadász György együttes – masszív tagja. A Dörmögő Dörmötör meselap sajtós levelezője, az óvodák és kisiskolák kedvence. Az Ifjúsági Magazin, majd a Füles rejtélyűjság olvasó szerkesztője.

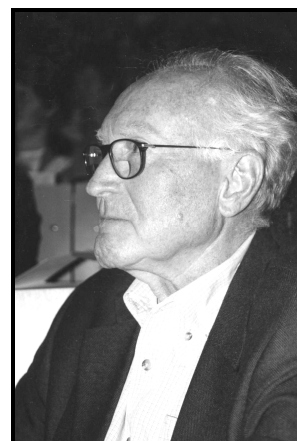
Micsoda óriási élet! ... De már nincs köztünk!

Mariann elment tőlünk örökre 2012. január 21-én csendesen.

Alakját emlékünkből megőrizzzük az elődök és a kortársak tiszteletével.

Záhonyi Ede

Báthory Zoltán (1931-2011)

80 esztendősen korábban elhunyt Báthory Zoltán, a neveléstudomány doktora, a Szegedi Tudományegyetem, a Miskolci Egyetem tanára, a Budapesti Corvinus Egyetem egykori magántanára, több tudományos, szakmai egyesület tagja, vezetője, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium korábbi helyettes államtitkára.

Rendszeresen publikált a pedagógiai szakajtóban, álláspontját, gondolatait, tapasztalatait egyebek között Tanulók, iskolák, különbségek, Természettudományos oktatásunk helyzete, Tanítás és tanulás, Maratoni reform – a magyar közoktatás reformjának története 1972-2000 című könyveiben fejtette ki.

Tanári pályáját Pusztaszabolcson kezdte, majd Budapesten a Kecskeméti úti, később a Váli úti iskolában folytatta, ahol csapatvezető is volt, és ezt mindig büszkén emlegette.

Révész György

Gyűjteményünk kincsei

Mint arra a beszámolóban is utaltunk, szépen gyarapodik mozgalomtörténeti gyűjteményünk. Bár szeretnénk e kincseket olvasóinkkal is megosztani, a már most is több száz darabból álló kollekció esetében ez nyilvánvalóan nem lehetséges, de időről időre egy-egy tárgyat, dokumentumot bemutatunk.

1969 és 1989 között 21 alkalommal került sor őrsvezető találkozókra az ország különböző városaiban. A kezdetben 2, később 4-5 napos találkozók a szervezők (az Őrsvezető, később az Iránytű c. úttörőlapok lelkes szervezőgárdája) jóvoltából a rendezvénynek otthont adó városok ünnepi eseményeivé váltak, egyúttal felejthetetlen élményt jelentettek a résztvevőknek. A bemutatott serleg a *sárospataki IV. Országos Őrsvezető Találkozóra* készült.

Adatlap:

Megnevezés: a IV. Országos Őrsvezető Találkozóra készült kupa

Anyaga: fa

Méret: 25cm magas, a talp átmérője 10 cm

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: Gunity Józsefné, Révész György, dr. Szabó Imre

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: Poremba Nyomda

Felelős vezető: Poremba Krisztián

Dr. Tóth József: Lobogó láng

Az MPT Mozgalompedagógiai füzetek 4. számaként jelent meg az országsszerte ismert szerző, a kiváló tanár és úttörővezető, aranyjelvényes túravezető válogatott írásaiból készült kis kötet. Révész György szerkesztő gondosan válogatta meg azt a 30 prózai és lírai írást, amelyeket 8 témakörbe szerkesztett: Hegyen-völgyön (turisztika), Úttörők (mozgalom), Csillebérc (krónikái), Versek, Mindennapi pedagógia (tanügyi vezetők tapasztalatai), Példa legyen (két alapítványa), A vén fa búcsúja (epilógus), Életrajza.

A kötet írásaiból megismerjük a fiatal tanár, úttörőcsapat vezető iskoláit, mozgalmi tevékenységét, tanügyi vezetőként szerzett pedagógiai tapasztalatait. Ő mindig a gyermek- és nevelőközösségek kialakítását és fejlesztését tartotta fontosnak. Vallotta és ma is hirdeti azt a makarencói elvet, hogy „az igazi gyermekközösség nem jöhet létre és nem működhet jó nevelőközösség nélkül”.

A túrákról (bakancsos, kerékpáros, vízi, sí, jelvénytörő) és táborokról (álló, váltó, vándor, téli, nemzetközi) eleven képeket varázsol az olvasó elé. Az alapvető pedagógusi etikát több helyen olvashatjuk tőle, hasonlóan a jutalmazást és a büntetést, a mindennapokat és az ünnepeket iskoláinkban, a gyerekek és a pedagógusok közösségei mellé a szülők közösségét, a helyi és a tágabb társadalmi kapcsolatok építését számos jó példával illusztrálja.

(Szabó Imre)

A Mozgalompedagógiai füzetek sorozat eddig megjelent kötetei:

1. Magyar gyermek- és serdülőkorai szervezők a rendszerváltás idején (2010)
2. Fehér Éva: Rekviem egy közösségért : Az Úttörőegyesület születése és végnapjai (2010)
3. Trencsényi László: A magyar úttörőmozgalom választásai 1957-1987 (történeti vázlat kísérlete) (2011)
4. Dr. Tóth József: Lobogó láng (2012)

Előkészületben:

5. Pataki Gyula: Ha élet zengi be az iskolát (Pedagógus – hivatás – szolgálat) (2012)